

Op zoek naar je roots

Duik in het verleden

Jouw pc is de sleutel naar je verleden. Genealogie is je wachtwoord. Ontdek in een spinnenweb van relaties hoe jouw familieverwantschap er uit ziet. Het zoeken naar je voorouders is allerm minst een duffe bezigheid. Eenmaal gebeten door de microbe, werkt het zelfs verslavend en ga je geen archiefruimte meer uit de weg om de waarheid te achterhalen. ♣ CATHERINE NUYTENS

Hoewel genealogie een professionele bezigheid is, zit stamboomonderzoek door amateurs en leken de laatste jaren flink in de lift. De drang om informatie te bewaren voor het nageslacht wordt groter en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn toegankelijker. De tijd van steekkaarten en met de hand geschreven teksten is voorbij. Het beheren van tientallen tot duizenden namen kan niet meer zonder computer. Vroeger bestond het gamma software om je daarbij te helpen uit een handvol pakketten, maar vandaag heeft de beginnende amateur-genealoog een luxeprobleem bij het kiezen. Achtergrondkennis, gezond verstand en dit dossier volstaan om je eerste stapjes in dit titanenwerk tot een goed einde te brengen.

Historische informatie - zoals namen, data en plaatsen - moet nu eenmaal gedubbelcheckt en bevestigd worden met de originele bron. En dat vergt heel wat opzoekwerk. Een goede start is om de toer van de familie te doen. Alle levende familieleden kunnen hun steentje bijdragen aan jouw onderzoek. Wedden dat er heel wat trouwboekjes, geboorteaankondigingen, rouwbrieven, doodsprentjes, oude familiealbums, foto's en verenigingslidkaarten opduiken?

Om van dit alles een heuse geschiedenis te maken, zoek je specifiek naar namen, geboortedatums en -plaatsen, en trouw- en overlijdensdata. Beperk je niet tot de ruggengraat van je familie, maar achterhaal ook de 'echte' familiegeschiedenis. Je vist dus ook naar anekdotes en informeert naar uitgeoefende beroepen, adressen, doopgetuigen, huwelijksgetuigen en speciale kenmerken. Doe dit voor elk lid van het gezin (vader, moeder, kinderen, aange trouwde familie, kleinkinderen). Om alles in kaart te brengen, is structuur nodig. Bepaal daarom eerst de basispersoon rond wie de stamboom draait. Dat kan jij zelf zijn of iemand anders uit je gezin. Eens die vast ligt, krijgen de gezinsleden per definitie hun benaming in relatie tot de basispersoon. Veel gebruikte termen in een stamboom zijn voorouders, verwanten, aanverwanten, getuigen en alleenstaanden. Uiteraard draait alles rond de hiërarchie in de familie: hoe staat persoon A in relatie tot persoon B en C? Dit wordt vastgelegd

Breng relaties in kaart

Het uitpluizen van de familiegeschiedenis start voor velen met een surf-tocht in cyberspace. Typ maar eens je naam in combinatie met het woord genealogie of stamboom in een zoekprogramma. Je zal versteld staan van het resultaat. Toch geven we je meteen al mee dat je de informatie die je virtueel opraapt best met de nodige omzichtigheid behandelt. Niet alle gegevens op het web zijn accuraat of volledig.

met de kwartiernummers in de kwartierstaat van een familie. Maar dat wordt duidelijker als je met genealogiesoftware aan de slag gaat. Zeer belangrijk in genealogie zijn je bronnen. Noteer dus van elk item waar je de informatie haalde, wie je daarvoor geïnterviewd hebt, en waar en wanneer dit gebeurde.

Zoek naar de bron...

Eens je klaar bent met het in kaart brengen van je gezin, ga je terug in de tijd en zoek je informatie over ouders, schoonouders, grootouders en hun ouders. Om de verzamelde gegevens te vervolledigen, doorzoek je archieven en registers. In de gemeentelijke archieven kunnen registers van de Burgerlijke Stand, bevolkingsregisters en parochieregisters een goede start betekenen. In de registers van de Burgerlijke Stand vind je geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten. Die staan meestal chronologisch geordend en hebben een index op naam. Bevolkingsregisters worden aangemaakt op naam. Archieven ouder dan 100 jaar zijn openbaar en volgens de archiefwet

ter inzage. Om dergelijke documenten in te kijken, neem je contact op met de gemeente en maak je een afspraak met de gemeentearchivaris. Archieven jonger dan 100 jaar vallen onder het Vlaamse decreet op de openbaarheid van bestuur en zijn niet openbaar. Bevolkingsregisters zijn nooit ter inzage; registers van de Burgerlijke Stand wel als je toestemming vraagt aan de Rechtbank van Eerste Aanleg. Maar uiteraard zijn dit niet de enige archieven die je stamboom tot leven wekken. Ook notariële akten, staten van goed, jaargetijden, kerkelijke registers en zo meer kunnen aardig wat bijkomende gegevens opleveren of ontbrekende informatie aanvullen. Je merkt dat je er alle belang bij hebt de levende familieleden snel te interviewen.

... en kies de juiste software

Om de familiegegevens overzichtelijk te houden, heb je software nodig. De genealogische pakketten fungeren als databases en hebben meer of minder extra mogelijkheden om mooie presentaties te maken.

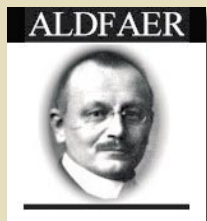
STAMBOOM ONDERZOEK ...

Omdat het aanbod genealogieprogramma's bijzonder groot is, doen we een lukrake greep uit het aanbod. We maken kennis met gratis software (Aldfaer), huis-, tuin- en keukensoftware (Stamboom Deluxe en Familiestamboom Expert) en een professioneel genealogieprogramma (The Master Genealogist).

Aldfaer 3.3

GRATIS

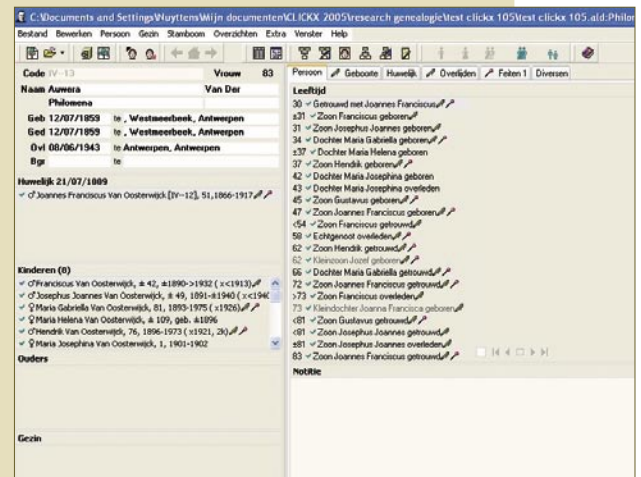
Aldfaer is een gratis én populair programma dat zowel door de startende als gevorderde genealoog gebruikt wordt. Het wordt ontwikkeld door vrijwilligers die de software voortdurend verbeteren en ondersteunen. Je plukt het zonder registratie van de website www.aldfaer.nl (4,4 MB). Aldfaer is gebruiksvriendelijk,

Gebruiksvriendelijk én gratis!

links, zodat het aantal relaties dat je moet invoeren beperkt blijft. Via de menubalk zijn persoonskaarten en grafische of tekstuele voorstellingen van het voorgeslacht snel beschikbaar. Je specificeert eigen rapporten en roept ze op via de menubalk. Het programma groepeerd de gegevens in diverse bestanden en overzichten zodat je extra persoonsinformatie, een rubriek over de geboorte, overlijden en andere variabelen krijgt. Als de stamboom samengesteld is, bewaar je hem als html-document vooraleer je hem op je website plaatst.

Aldfaer is gebruiksvriendelijk en groepeerd zelf allerhande gegevens. De website biedt ondersteuning en de software wordt voortdurend verbeterd door vrijwilligers. De schermen zijn overzichtelijk en de voorstellingen zijn snel beschikbaar via de taakbalk. Er wordt in een aparte bestandsmap ruimte voorzien voor het toevoegen van foto's en andere multimediatekstbestanden. Zeker een goede start.

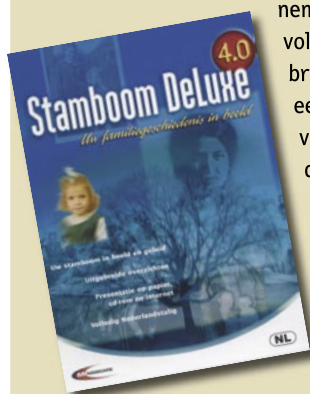

- ▲ Nederlandstalig
- ▲ Gratis
- ▲ Gebruiksvriendelijk
- ▲ Overzichtelijk
- ▲ Geschikt voor beginners
- ▼ Te weinig mogelijkheden
- ▼ Minimale of moeilijke uitvoer van rapporten

Stamboom DeLuxe 4.0

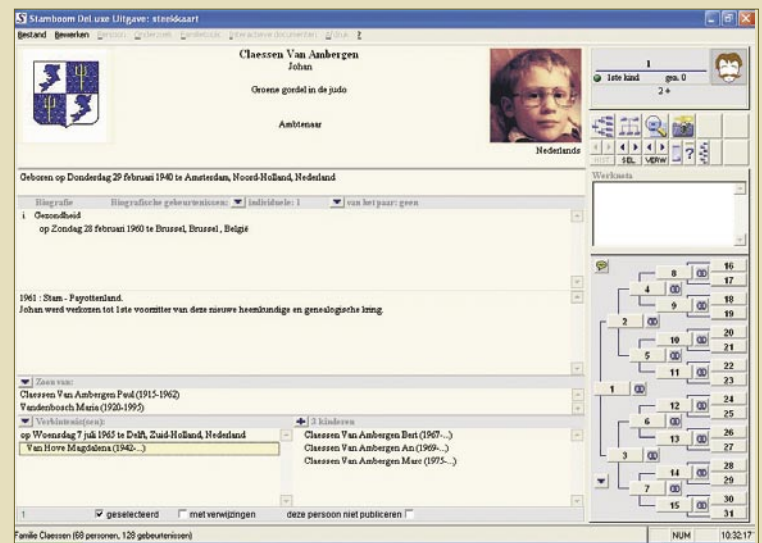
€ 39,99

Stamboom DeLuxe (www.mindscape.nl, € 39,99) is geschikt voor het invoeren, beheren en presenteren van je familiestamboom. Het is Nederlandstalig en kan zowel door de beginnende als door de gevorderde genealoog gebruikt worden. Je importeert gemakkelijk GEDCOM-bestanden, maakt pdf-bestanden en plaatst je stamboom in html op de Franstalige website www.parentele.com. De verschillende schermen om de gesprokkelde gegevens in te voeren, zijn wat druk. Door de vele tools, iconen en extra opties is het gebruik van de software minder transparant. Het door-

Populair programma met ruime presentatiemogelijkheden.

neemen en stapsgewijs volgen van de uitgebreide handleiding en een voorstudie van de voorbeeldfamilie zijn dus geen luxe, maar een noodzaak voor de beginneling. Eens je de structuur van het programma onder de knie hebt, gaat het invoeren van gegevens erg vlot. Snel overspringen tussen de verschillende gegevens en personen is dan weer omslachtig. Bij de invoer van de gegevens is het mogelijk om beelden en geluidsbestanden toe te voegen, en ook om werknootities en bronvermeldingen aan te vullen. Het meest opvallende aspect en tegelijkertijd grootste pluspunt aan Stamboom DeLuxe is de diversiteit van de presentaties. In totaal bekijk en/of print je meer dan 90 verschillende uitgebreide overzichten (kwartierlijsten, tijdbalken, namenlijsten, statistieken of etiketten). Dit is een behoorlijk uitgebreid pakket met veel mogelijkheden om je stamboom te visualiseren. Het gebruik is minder intuïtief en de werkwijze niet helemaal transparant, waardoor het je absoluut de handleiding moet doornemen. De extra mogelijkheden om multimedia toe te voegen en de stamboom op verschillende manieren te exporteren, zorgen ervoor dat je van je werk een levend familieverhaal maakt.

- ▲ Nederlandstalig
- ▲ Ruime presentatiemogelijkheden op papier
- ▲ Multimediamogelijkheden op cd-rom en internet
- ▲ Uitgebreide handleiding in boekvorm
- ▲ Veel gegevens over onbeperkt aantal personen
- ▼ Gebruiksgemak
- ▼ Minder overzichtelijke navigatie
- ▼ Soms lange laadtijden

Familiestamboom Expert

Familiestamboom Expert is een genealogiepakket van Easy Computing (www.easycomputing.com, € 19,95). Het Nederlandstalige programma maakt gedetailleerde steekkaarten voor een onbeperkt aantal personen en legt verbintissen en evenementen vast. Je maakt gemak-

kelijk opmerkingen bij gebeurtenissen en voegt naar wens foto's en achtergronden toe. Naast het automatisch genereren van stambomen van voorouders en afstammelingen is het ook mogelijk om een 3D-voorstelling te maken. Om het programma ten volle te benutten, lees je best de handleiding in pdf-formaat en raadpleeg je de voorbeeldstamboom. Mits registratie krijg je toegang tot bijkomende online diensten. Op basis van geslachtkundige gegevens maak je verschillende soorten stambomen. Gegevens in- en uitvoeren gebeurt via GEDCOM. Voor het plaatsen op een website is de conversie naar een html-indeling mogelijk. Uiteraard bevat het pakket ook verschillende afdrukmogelijkheden. Het softwarepakket ziet er heel aantrekkelijk uit, door het gebruik van duidelijke iconen en

Goedkoop en grafisch aantrekkelijk.

€ 19,95

kleuren. Je kan persoonlijke voorkeuren instellen en er worden automatisch tekstdocumenten gegenereerd. Heel leuk is de driedimensionale weergave van je familierelaties.

- ▲ Nederlandstalig
- ▲ Grafisch aantrekkelijk
- ▲ Zoekfunctie met meerdere criteria
- ▼ Handleiding op cd-rom
- ▼ Minder transparant

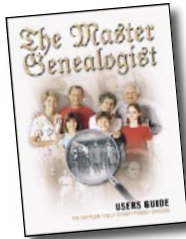
The Master Genealogist

v.a. € 40

The Master Genealogist is sinds het stopzetten van 'Ultimate Family Tree' uitgegroeid tot dé referentie van zowel professionele als amateur-genealogen. Het programma is gemaakt en getest door genealogen, zodat de database met méér zaken rekening houdt dan niet-professionele pakketten (zoals bronverwerking en uitgekende zoekstrategieën).

Je kan een demoversie downloaden op www.whollygenes.com en die gedurende dertig dagen uitproberen. Beslis je tot aankoop over te gaan, dan betaal je ongeveer € 40 voor de software en € 90 voor de software met Engelstalige handleiding. Intekenen op het Nederlandse handboek kan voor € 20.

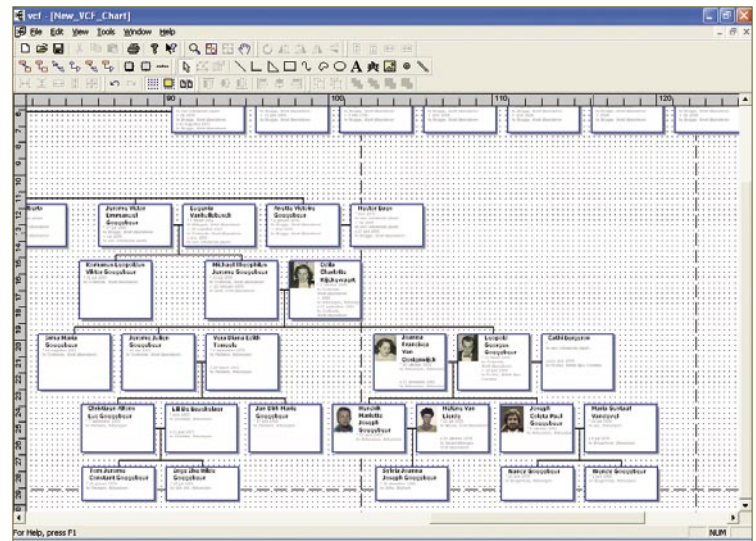
Het invoeren van gegevens kan helemaal naar smaak gezet en dus fors uitgebreid worden. De gegevens worden bewaard in DBF-bestanden, zodat een computergebruiker met kennis van programmeren eigen applicaties en rapporten kan maken. Het pakket is meertalig en draait zowel in het Nederlands als in het Engels, Frans, Duits, Afrikaans

Het meest uitgebreide en professionele programma.

en twee Noorse dialecten, zodat het ook teksten in andere talen verwerkt. Je voert genealogische data in via GEDCOM-bestanden, maar ook rechtstreeks uit andere programma's (zoals PAF, UFT, Legacy en FTM). Alles in het programma (lay-out, werkbalken, in- en uitvoer van gegevens, enzovoort) is aanpasbaar aan de noden van de gebruiker.

Volgens kenners is dit het meest complete pakket op de markt. Eens je er voldoende mee vertrouwd bent, pas je het volledig naar smaak aan. Voor de beginner ligt het echter niet voor de hand om hier snel een stamboom mee te genereren. Voorstudie is nodig om de structuur van het programma te achterhalen en voorkennis van genealogie is aangewezen om de juiste beslissingen te nemen.

- ▲ Mogelijkheid om hints te krijgen
- ▲ Meertalig
- ▲ Alles is aanpasbaar
- ▲ Goede zoekmogelijkheden
- ▼ Lange leercurve, door het enorme aantal mogelijkheden
- ▼ Minder transparant voor de beginner

Tips voor beginners

1. Verdiep je in het thema. Lees handleidingen, brochures, boeken zoals "Handleiding voor genealogisch onderzoek in Vlaanderen" van Johan Roelstraete (VVF) en naslagwerken over genealogie. Sluit je eventueel aan bij een vereniging en neem internetsites en discussiefora door.
2. Bepaal het uiteindelijke doel van je onderzoekwerk. Een publicatie kan gaan van enkele webpagina's over een eenvoudige brochure tot een lijvig boek vol afbeeldingen en biografieën.
3. Verzamel trouwboekjes, paspoorten, foto's, geboortekaartjes, bidprentjes, overlijdensadvertenties, diploma's, persoonsbewijzen en aktes. Vul de gegevens aan met informatie uit bevolkingsregisters, streekkranten, kadastrale archieven, politiealbums en zo meer.
4. Noteer altijd datum, plaats, adres,

geboorte, doop, huwelijk, overlijden, begraafplaats, beroep en eventuele crematie, scheiding of buitenechtelijke kinderen. Let op de schrijfwijze van plaatsnamen en familienamen, en hou rekening met de historische achtergrond en de taal van de documenten.

5. Vraag je (tegen betaling) toch een akte op bij een officiële instantie, kies dan voor een huwelijksakte, omdat daar beide trouwers in vermeld staan met hun ouders en getuigen. Van deze mensen wordt ook de woonplaats en het beroep vermeld.
6. Kies software in functie van je doel.
7. Maak voldoende back-ups van je gegevens.

CONCLUSIE

Er zijn zeer veel genealogieprogramma's op de markt, hetzij betalend, hetzij gratis. Het is geen sinecure om er het beste pakket uit te kiezen. Alles hangt namelijk af van je genealogievoorkennis, de tijd die je er aan wil besteden, je geldbeugel, de beoogde doelstelling en het verwachte resultaat. Niettemin kunnen alle programma's een mooi boompje voor je opzetten. Het volstaat om de juiste gegevens bij de hand te hebben en in de daartoe voorziene vlakken in te vullen. Maar vergeet niet dat genealogie een professionele bezigheid is en dat alle gegevens onderbouwd moeten zijn om een wetenschappelijk verantwoord resultaat te krijgen. Om hieraan tegemoet te komen, is een professioneel programma zoals TMG geen overbodige luxe. Wil je mooie stambomen afdrucken of met een driedimensionale weergave van je familie spelen, opteer dan voor Familiestamboom Expert. Verken je liever eerst de kust en wil je met een gratis programma aan de slag, dan kies je best Aldfaer. Om je wat op te warmen serveren we jou op de volgende pagina een selectie interessante websites.

Surfen maar

Dé website voor de ervaren of beginnende amateur-genealoog is de Engelse site Cyndi's List 1. Allerhande links naar informatie, archiefonderzoek en diverse programma's zorgen ervoor dat je uren zoet bent en goed op de hoogte geraakt van wat genealogie precies inhoudt.

HET VERENIGINGSLEVEN

De Vlaamse Vereniging voor Familiekunde 2 kent in elke provincie een afdeling die nog eens opgesplitst wordt in regionale afdelingen. Ze stellen documentatiemateriaal ter beschikking, publiceren een tijdschrift en houden lezingen en cursussen. Daarnaast is er een afdeling Ge-

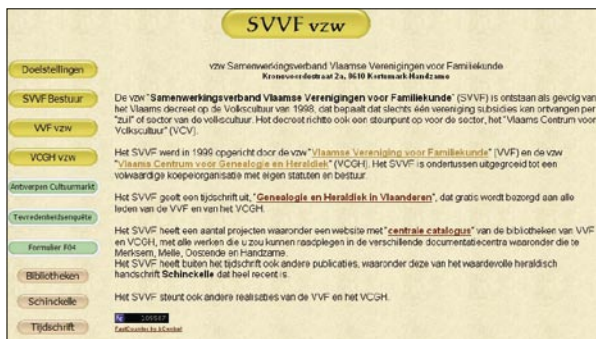
nealogie & Computer en een Heraldisch College. De catalogus van het Nationaal VVF-centrum in Merksem is via internet 3 te raadplegen. Je krijgt er een mooi overzicht van wat het centrum allemaal biedt. In de centra te Merksem, Melle en Oostende en bij de provinciale afdelingen in Brussel, Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant kan je het genealogisch informatiesysteem Ariadne op vaste computers raadplegen. Leden van de VVF kunnen dit ook via internet 4. Ariadne bevat meer dan 9 miljoen gegevensblokken met persoonsinformatie die door vrijwilligers ingevoerd zijn uit allerhande genealogische bronnen, databanken, biografieën en zo meer. Het Vlaamse Centrum voor Genealogie en Heraldiek in Handzame 3 is een documentatiecentrum dat een omvangrijke bibliotheek, dossiers op familienaam en parochieregisters in zijn bezit heeft. Ben je geen lid, dan betaal je een dagvergoeding. Daarnaast zijn er nog tal van andere lokale en regionale heemkundige verenigingen die actief zijn op genealogisch gebied. De website Genealogie in België 5 maakt er een overzicht van en stuurt je via links door naar informatie over allerlei onderwerpen die met stamboomonderzoek te maken hebben.

WIE NOG?

Ga ook na of andere mensen met dezelfde familienaam bezig zijn met stamboomonderzoek. Dat kan onder meer op SeniorenNet 16 of bij de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde 2. Zo help je elkaar of vul je elkaar aan. Een andere mogelijkheid om met medeonderzoekers in contact te komen, zijn mailinglijsten 5, 17, nieuwsgroepen zoals soc.genealogy.benelux of de discussiegroepen in Google 18.

NOORDERBUREN

Mensen uit Nederland of mensen met Nederlandse roots surfen naar het Centraal Bureau voor Genealogie Nederland 19. Dit documentatiecentrum voor stamboomonderzoek beschikt over een uitgebreide bibliotheek boeken en tijdschriften met onderzoeksresultaten en allerhande collecties van onder meer familieadvertenties en bidprentjes. Ook de Nederlandse Genealogische Vereniging 20 heeft een uitgebreide site met informatie. Een lijvig overzicht van ruim 700 Nederlandse bronnen die van pas komen bij stamboomonderzoek vind je op 21. Ook de Stamboomsurfpagina 22 en Stamboom 23 kunnen soelaas bieden. ♦

De Vlaamse Vereniging voor Familiekunde is in elke provincie vertegenwoordigd.

Waar vind je de Vlaamse archiefdiensten?

GENEALOGIE EN PRIVACY

Vroeg of laat word je geconfronteerd met de alomtegenwoordige privacyvraag. Mag je zomaar genealogische gegevens verzamelen en uitwisselen of publiceren? Het eerbiedigen van de persoonlijke levenssfeer is verankerd in onze grondwet. Dit wordt gecontroleerd door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer 24. De wet geldt voor het verwerken van gegevens van levende personen voor niet-persoonlijk gebruik. Als je met je gevonden informatie naar buiten wil treden, dan stel je best alle betrokkenen op de hoogte, geef je ze inzage in de gegevens, sta je eventuele wijzigingen toe en vraag je toestemming voor publicatie.

BEWAREN EN NOG EENS BEWAREN

Voor een uitgebreide alfabetische verzameling adressen en links naar Vlaamse archiefdiensten surf je naar Archiefnet 6. Ga ook eens langs bij het Belgische Rijksarchief 7. Tijdens je bronnenonderzoek bewijst ook Genea Know How 8 zijn nut want je treft er een verzameling digitale bronbewerkingen aan zoals gepubliceerde staten van goed (boedelinventarissen). Surfen naar informatie over stamboomonderzoek brengt je vroeg of laat bij de Mormonen. De leden van de 'Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen' houden zich vanuit hun geloofsovertuiging bezig met stamboomonderzoek. Ze zoeken uit wie hun voorouders zijn om hen symbolisch te dopen. Die resultaten vind je op hun website 9. Als je buitenlandse voorouders hebt, kan het dus interessant zijn om je te richten tot de centra van de Mormonen in België. Om de spreiding van je familienaam in België na te gaan, doe je een beroep op de gratis online diensten van Wegener DM 10 (zoek naar Goodies) of op 5. Om emigrant terug te vinden of om informatie op te snorren over de etymologie van voor-, familie- en/of plaatsnaam surf je naar het Belgische deel van Rootsweb 11. Nuttig is ook de Surname Navigator 12, een zoekmachine die een aantal genealogische websites zoals Ancestry 13, Rootsweb 14, Geneanet 15 en andere doorzoekt op de familienaam die je ingeeft.

URL'S UIT DE TEKST

1. www.cyndislist.com
2. www.svfv.be
3. <http://users.pandora.be/vfmerksem>
4. www.win.ua.ac.be/~pavp/ariadne
5. www.connect.to/genealbe
6. www.archiefnet.nl
7. <http://arch.arch.be>
8. www.geneaknowhow.net
9. www.familysearch.org
10. www.wegenerdm.be
11. <http://belgium.rootsweb.com>
12. www.surnamenavigator.org
13. www.ancestry.com
14. www.rootsweb.com
15. www.geneanet.com
16. www.seniorennet.be/Pages/Genealogie/stamboomonderzoek.php
17. www.aldfaer.nl
18. <http://groups.google.com>
19. www.cbg.nl
20. www.ngv.nl
21. www.dmoz.nl
22. www.stamboomsurfpagina.nl
23. www.stamboom.nl
24. www.privacy.fgov.be

Met dank aan Harry Goegebeur, www.genea.be